

معرفی گروه های اختصاصی شاخص قیمت مصرف کننده برای سال پایه ۱۳۹۵

شاخص قیمت کل، میانگین موزونی از شاخص قیمت گروه های مختلف کالاها و خدمات است که مورد مصرف خانوارها قرار می گیرد. در محاسبه شاخص کل، گروه بندی کالاها و خدمات مصرفی بر اساس طبقه بندی بین المللی COICOP (طبقه بندی مصرف فردی بر حسب هدف) است که شامل ۱۲ بخش، ۴۷ گروه و ۱۱۷ طبقه می باشد. از مزایای این طبقه بندی می توان به قابلیت مقایسه بین المللی نتایج اشاره کرد.

گروه بندی کالاها و خدمات مصرفی خانوار بر مبنای متفاوتی غیر از طبقه بندی بین المللی COICOP می تواند صورت گیرد. طبقه بندی هایی که بر اساس نیازهای داخلی کشورها توسط مراکز آماری ایجاد می شوند، گروه های اختصاصی نامیده می شوند. مرکز آمار ایران همزمان با تغییر سال پایه شاخص قیمت مصرف کننده در سال ۱۳۹۵ و استفاده از طبقه بندی COICOP در انتشار نتایج شاخص قیمت مصرف کننده اقدام به اضافه کردن چند گروه اختصاصی جدید نموده است که نتایج آن از فروردین ماه ۱۳۹۷ به صورت ماهانه و همزمان با نتایج شاخص قیمت مصرف کننده انتشار خواهد یافت. گروه های اختصاصی عبارتند از:

• شاخص کل به صورت میانگین موزونی از شاخص اجاره و شاخص کل بدون اجاره

اهمیت و وزن بالای اجاره بها در محاسبات شاخص قیمت شهری و کل کشور، باعث تأثیر زیاد آن بر تورم کل کشور می شود. خارج کردن این قلم از شاخص کل، تورم را برای سایر اقلام به گونه ای محاسبه می کند که تغییرات اجاره بها را در نظر نمی گیرد. این تفکیک می تواند نیازهای برنامه ریزان را برای سیاست گذاری در اهداف تفصیلی تر تأمین نماید.

• شاخص کل به صورت میانگین موزونی از کالاها و خدمات

۴۵۵ قلم را می توان به صورت تعداد ۳۰۸ قلم کالا و ۱۴۷ قلم خدمت نیز دسته بندی کرد.

• کالاها به صورت میانگین موزونی از کالاهای با دوام، کم دوام و بی دوام

تفاوت میان کالاهای بی دوام و با دوام در مدت زمان استفاده از آنها است و اینکه آیا کالاهای مزبور یک بار مصرف اند یا می توان طی دوره های بیش از یک سال به کرات و پیوسته از آنها استفاده کرد. به علاوه، کالاهای بادوام، از قبیل خودرو، یخچال، ماشین لباسشویی، تلویزیون و... ارزش خرید نسبتاً بالایی دارند. تفاوت کالاهای کم دوام و با دوام آن است که انتظار می رود عمر استفاده از کالاهای کم دوام - گرچه بیش از یک سال - بسیار کوتاه تر از کالاهای با دوام، و ارزش خرید آنها نیز بسیار کم تر باشد و تعداد دفعات خرید در طول سال بیشتر است.

کالاهای با دوام شامل گروه های «میل، اثاثیه منزل، فرش وسایر کفپوش ها»، «وسایل و تجهیزات درمانی»، «وسایل نقلیه»، «تجهیزات تلفن و فاکس»، «تجهیزات سمعی بصری، عکاسی و پردازش داده ها»، «کالاهای بادوام اصلی برای تفریحات و سرگرمی»، «وسایل الکتریکی برای مراقبت شخصی»، «جواهرات، ساعت های دیواری و مچی». که مجموعاً ۴۲ قلم کالا را شامل می شوند.

کالاهای کم دوام شامل گروه های «پوشاک و کفش»، «وسایل الکتریکی کوچک خانگی»، «ظروف بلور، وسایل غذاخوری و ابزار آلات خانوار»، «قطعات یدکی وسایل نقلیه»، «بازی ها، اسباب بازی ها، سرگرمی ها»، «تجهیزات ورزشی، وسایل اردو زدن و نظایر آن» که مجموعاً ۶۹ قلم کالا را شامل می شوند.

سایر کالاها نیز بی دوام محسوب شده که شامل ۱۹۷ قلم است.

- **خوراکی ها به صورت میانگین موزونی از خوراکی های تازه و سایر خوراکی ها**

خوراکی های تازه به خوراکی هایی اطلاق می شود که خرید آنها در ماه بیش از یکبار صورت می گیرد و نوسان قیمت بیشتری را نسبت به سایر خوراکی ها دارند. به همین دلیل این خوراکی ها سه بار در ماه قیمت گیری می شوند (سایر خوراکی ها دو بار در ماه قیمت گیری می شوند). این گروه شامل انواع گوشت قرمز و سفید، انواع لبنیات، میوه و سبزیجات تازه است. تعداد این اقلام ۵۷ قلم است.

- **کالاها و خدمات عمومی**

کالاها و خدمات عمومی به آن دسته از کالاها و خدمات اطلاق شده است که دولت یا بخش عمومی سیاست گذاری قیمت و عرضه آن را به عهده دارد. مانند قیمت انواع انرژی، خدمات آموزشی و بهداشتی دولتی، هزینه مکالمات تلفن ثابت و ... که تعداد این اقلام ۲۰ قلم است.

مرکز آمار ایران